

VOGELS

tekenen en schilderen

Vogelportretten stap voor stap in acryl

Andrew Forkner

Opdracht

In herinnering aan mijn vader, Harry Forkner.

Vogels tekenen en schilderen

Vogelportretten stap voor stap in acryl

Andrew Forkner

KOSM • S

Utrecht/Antwerpen

Inleiding

Als kunstenaar ben ik voortdurend op zoek naar inspiratie, naar iets wat mij aanzet om mijn eigen weergave te maken van dat wat ik heb gezien. De ervaring leert me dat niets mij meer inspiratie oplevert dan de natuur – en dan met name vogels.

Vogels hebben mensen altijd al geboeid. De talloze soorten hebben zich gedurende zo'n 150 miljoen jaar ontwikkeld en er is bijna geen plek op aarde waar ze niet voorkomen. Deze verspreiding heeft voor een enorme variatie in grootte, kleur en veren gezorgd, waardoor de kunstenaar uit oneindig veel onderwerpen kan kiezen.

Vogels onderscheiden zich van andere grotere dieren door hun vermogen te kunnen vliegen. Hun gave om de zwaartekracht te weerstaan, van de grond los te komen en vrij van de ene plaats naar de andere te bewegen, wordt mogelijk gemaakt door twee belangrijke eigenschappen. De eerste is een licht maar sterk skelet en de tweede is de ontwikkeling van hun opvallende en kenmerkende veren. Per vogelsoort verschilt de vorm, afmeting en kleur van de veren en daarom is het zo belangrijke om voor een goede herkenning een nauwkeurige en natuurgetrouwe afbeelding van vogels te kunnen maken.

Dit boek geeft informatie over de technieken die ik gebruik om vogels met acrylverf te schilderen. Er zijn hoofdstukken over materialen, het raadplegen van naslagwerken en het belang van een goede compositie. Ik heb ook stap-voor-stapinstructies voor de basistechnieken opgenomen, waaronder het overtrekken en overbrengen van het ontwerp, het aanbrengen en mengen van laagjes, het mengen van verf en het schilderen van details. Ter verduidelijking zijn de belangrijkste uiterlijke kenmerken van de vogels als veren, ogen, snavel en poten afgebeeld om zo tot een nauwkeurig en mooi afgewerkt resultaat te komen.

Op bladzijden 36-143 staan gedetailleerde afbeeldingen van 27 vogelsoorten. Elke afbeelding zorgt weer voor een andere artistieke uitdaging en heeft stap-voor-stapbeschrijvingen van de specifieke technieken en kleurmengsels die ik ervoor heb gebruikt. Sommige vogels koos ik, omdat ze tot een soort behoren die ik nu eenmaal graag schilder, andere omdat ze voor nieuwe uitdagingen zorgden. Ik hoop dat ze je inspireren zelf aan de slag te gaan.

Nu vraag je je misschien af waarom ik voor

acrylverf heb gekozen. Veel mensen denken dat het een lastig medium is omdat het zo snel opdroogt. Zelf heb ik heel lang met aquarelverf gewerkt, maar toen ik zag hoe een bevriende kunstenaar met acrylverf zeer gedetailleerde schilderijen van vogels maakte, ben ik met dit medium gaan experimenteren. De acrylverf die ik gebruik, stelt mij in staat volgens dezelfde techniek te werken als wanneer ik met aquarelverf schilder. Met acrylverf echter, kun je ondoorzichtige lagen maken en zelfs een lichte laag over een donkere schilderen. Wanneer een laag eenmaal is opgedroogd, is hij niet meer gevoelig voor vocht; een voordeel dat talloze plezierige nieuwe mogelijkheden biedt. Net als bij aquarel kan ik vormen en details opbouwen door meerdere laagjes verf aan te brengen, maar ik hoef niet bang te zijn dat dit van invloed is op onderliggende lagen. Als een deel van een schildering niet naar mijn zin is, kan ik hem met een onverdunde laag heel gemakkelijk aanpassen of zelfs helemaal overschilderen. Deze mogelijkheid stelt een kunstenaar in staat eerder nieuwe ideeën te proberen. Als iets niet volgens plan blijkt te werken, is dat niet erg. Wat de beruchte snelle droogtijd betreft; ja, acrylverf droogt sneller dan aquarelverf, maar dit is iets wat beïnvloed kan worden door eventueel een langzaam drogend medium toe te voegen.

Het zegt misschien genoeg dat ik achttien jaar geleden begon met het werken in acrylverf en nooit meer naar aquarelverf ben teruggekeerd. Met acrylverf durf je meer nieuwe ideeën uit te proberen. Ik heb er nooit spijt van gehad dat ik van een vertrouwd medium ben overgestapt naar iets nieuws en ik moedig je daarom aan hetzelfde te doen. Ik hoop dat de technieken die ik in dit boek gebruik ook mensen helpen die al met acrylverf werken. Ik wil hierbij benadrukken dat mijn techniek niet de enige is om met acrylverf te schilderen, maar dat het een techniek is die mij de beste resultaten oplevert. Al doende ontwikkel jij wellicht een heel eigen manier om een textuur of een effect te krijgen die bepalend is voor jouw werkwijze en persoonlijke stijl. Aan het leerproces komt nooit een einde en bij het geven van workshops leer ik weer van de technieken die mijn studenten gebruiken. En zo hoort dat ook. Als je altijd blijft openstaan voor nieuwe ideeën en een risico durft te nemen, sta je vaak verbaasd over wat je kunt bereiken!

Andrew

Huismus (*Passer domesticus*)

In deze schildering heb ik de nadruk gelegd op de vormen van het hekwerk en de grashalmen.

Materialen

Acrylverf

Normaal gesproken werk ik met de allerbeste kwaliteit verf. Het is soms verleidelijk om goedkopere versies aan te schaffen van de kleuren die je nodig hebt, maar de mindere kwaliteit en het minder sterke pigment zullen uiteindelijk een nadelig effect hebben op het resultaat en de levensduur van het voltooide werk. De hoge concentratie van pigmenten in verf van een goede kwaliteit zorgt ervoor dat je er minder van nodig hebt en dat doet de prijs weer dalen.

Acrylverf heeft twee belangrijke voordelen als het om het opbouwen van je zelfvertrouwen gaat. De gedroogde verf is ongevoelig voor vocht en kan in een dikke laag worden aangebracht. Hierdoor kunnen kleuren worden gecorrigeerd door het gebruik van nieuwe laagjes of glazuren, zonder de onderliggende laag aan te tasten. Je kunt zelfs 'vergissingen' overschilderen zonder helemaal opnieuw te hoeven beginnen. Dus mocht er iets niet volgens plan verlopen dan is niet alles voor niets geweest.

Acrylverf is in potten (vloeibaar) en in tubes (een dikkere substantie) te koop, het is maar net waarvoor je de verf wilt gebruiken. Zelf gebruik ik het liefst potten acrylverf van Chromacolour, omdat de kleurtoon behouden blijft ook al wordt de verf nog zo sterk verdund. Met een onverdunde verf kan een lichte kleur over een donkere kleur worden geschilderd.

Penselen

Ook bij de aanschaf van penselen loont het om voor een goede kwaliteit te kiezen. Om heel gedetailleerd te kunnen schilderen heb ik penselen nodig die hun vorm en punt behouden. Veel kunstenaars gebruiken penselen van marterhaar, maar die zijn prijzig en naar mijn mening zijn synthetische penselen voor de technieken die ik gebruik net zo goed. Ik kies uit drie soorten: ronde penselen in maat 2, 4, 6 en 8 voor het schetsen en de grote opzet; sleperpenselen (penselen met een zeer fijne punt) in maat 0 en 2 voor fijne details en platte penselen van 12 en 15 mm voor het schilderen van grotere oppervlakken.

Ondergrond

Acrylverf is heel veelzijdig en kan worden gebruikt op verschillende soorten ondergrond, zoals aquarelpapier, karton, canvasboard, opgespannen doek of voorbehandelde houten panelen. Zelf werk ik het liefst op een glad oppervlak, daarom werk ik vaak op mdf dat ik met een laag witte acryl (gesso) heb voorbereid. Eerst breng ik drie tot vier lagen aan met een fijne verfroller. Elke laag grondverf schuur ik na het drogen op met fijn schuurpapier voordat ik de volgende laag aanbreng.

Alle voorbeelden in dit boek zijn gemaakt op 640 g/m² heetgeperst papier (HP Fabriano Artístico extra white). Het heeft een fantastisch zacht oppervlak dat mij in staat stelt heel gedetailleerd te werken. Ik maak ook altijd een reepje van het papier waar ik op werk aan mijn werkblad vast om de gemengde kleuren te testen.

Palet

Voor het schilderen met acrylverf gebruik ik een stay-wetpalet. Dit is een plastic palet met in het reservoir een sponzen laag die wordt afgedekt met een voorbehandeld semi-doorlaatbaar membraan dat ervoor zorgt dat de verf dagenlang vochtig blijft. Na gebruik kan het palet met een deksel worden afgesloten.

Ik gebruik aardewerk schaaltes om de kleuren te mengen. Mengen gaat het best op een glad, glimmend oppervlak en dat is ook snel schoon te maken. Leg de schaaltes een paar minuten in warm water en de verf kan er zo afgeveegd worden. Een schaalte kun je in je vrije hand houden waardoor je met je penseel snel wat meer verf kunt oppakken. Schaaltes van gelijke grootte zijn netjes op te stapelen waardoor de verf minder snel uitdroogt.

Tip

In een aquarelblok zijn alle vellen papier rondom aan de rand aan elkaar geseald. Hierdoor gaat het papier niet rimpelen als het vochtig wordt en het hoeft dan ook voor gebruik niet behandeld te worden. Als een schildering af is, kan het bovenste vel eenvoudig verwijderd worden en ligt er een nieuw schoon vel klaar voor gebruik.

Andere materialen

Tekenpapier Voor de compositie van de tekening en de uitwerking van de details gebruik ik altijd een apart vel papier. Hierop kan ik zoveel veranderingen aanbrengen als ik wil zonder het oppervlak te beschadigen van het papier waarop ik schilder. Dit papier kan ook worden gebruikt voor het maken van kleine schetsjes (zie blz. 17).

Calqueerpapier Als ik tevreden ben over mijn tekening, trek ik deze met calqueer- of overtrekpapier over op het schilderoppervlak.

Potloden Ik gebruik een HB-potlood voor het maken, overtrekken en overbrengen van de tekening, een 2B- of F-potlood voor de achterkant van het calqueerpapier zodat de afbeelding gemakkelijk kan worden overgebracht, en een 2H-potlood om de op het schilderoppervlak overgebrachte lijnen te verduidelijken. Ik geef de voorkeur aan vulpotloden omdat hun lengte en balans constant blijven als je ze slijpt.

Gum Een gum gebruik ik niet alleen bij het corrigeren van de tekening, maar ook voor het verwijderen van potloodvlekjes die na het overbrengen van de tekening op het schilderoppervlak zijn belandt.

Potloodslijper Een puntenslijper is onontbeerlijk voor het maken van heldere, scherpe lijnen bij het overbrengen en overtrekken van je tekening.

Glazen potten Ik vul twee grote glazen potten met water. Een voor het schoonmaken van de penselen, de ander bevat schoon water voor het mengen.

Glansmedium Ik meng dit medium soms door wat verf voor het uitwerken van details of laagjes bij het schilderen op papier. Het zorgt voor contrast en levendigheid.

Camera Voor het maken van referentiemateriaal gebruik ik een bridgecamera. Dit is een compacte en lichte camera met de eigenschappen van een spiegelreflexcamera (zoals een krachtige zoomlens). Ik kan de camera overal met me meenemen en ben altijd in de gelegenheid iets vast te leggen wat me interesseert.

Maskeervloeistof Deze latexoplossing wordt op het papier aangebracht om daarmee delen af te schermen die moeten worden uitgespaard bij het aanbrengen van grote kleuroppervlakken. De vloeistof kan voorzichtig worden weggeveegd als de verf eenmaal is opgedroogd waarna het schone, witte papier weer tevoorschijn komt. De dekkende eigenschappen van acrylverf stellen je echter ook in staat gewoon een achtergrondkleur aan te brengen en de details eroverheen aan te brengen.

Keukenpapier Ik heb altijd een stuk keukenpapier bij de hand waaraan ik een teveel aan water of verf van mijn penseel kan vegen.

Pipet Met een pipet kan ik voor het mengen water toevoegen aan de verf in de schaaltes.

Verstuiver Kleurmengsels blijven langer vochtig en werkbaar door ze te besproeien met water.

Tekenbord en clips Grote papierklemmen zijn handig om schetsen en foto's aan een stevig tekenbord te bevestigen. Hiermee heb je al je referentiemateriaal bij de hand.

Verdeelpasser Een verdeelpasser is handig om de tekening nauwkeurig mee over te brengen op de ondergrond van de schildering. Met deze passer kun je de afmetingen ook verhoudingsgewijs vergroten of verkleinen.

Kleuren

Ik heb voor mijn schilderijen de keuze uit een uitgebreid palet van 28 kleuren en voor elke compositie gebruik ik daarvan tussen de acht en tien kleuren. Als je budget beperkt is, kun je beginnen met de aanschaf van de drie primaire kleuren rood, blauw en geel. Met wat oefening kun je deze mengen tot alle kleuren die je maar wilt gebruiken.

Mijn palet

Op deze bladzijden staan de kleuren die ik gebruik. Door te oefenen, kun je de meeste van deze kleuren zelf mengen met een beperkt palet. Kun je je echter de aanschaf van een groter aantal kleuren veroorloven, dan levert dat uiteraard veel gemak en een heel evenwichtig resultaat op.

Deze selectie is na heel veel experimenteren met kleurencombinaties tot stand gekomen en is het geschiktst voor de onderwerpen die ik schilder. Veel kleuren kan ik zonder meer rechtstreeks vanuit een pot of tube gebruiken, maar daarbij moet ik wel aantekenen dat het merendeel van de groenen niet erg natuurlijk overkomt. Om dit te corrigeren voeg ik een beetje naturel sienna, gele oker of naturel omber toe zodat de kleur geschikter wordt om dieren in hun natuurlijke omgeving af te beelden. Zoals je zult zien bij het overzicht van de projecten in dit boek (blz. 34-143) zijn er kleuren in mijn palet die in bijna elke schildering voorkomen, terwijl andere veel spaarzamer worden gebruikt.

De onderstaande afbeeldingen tonen de schakeringen van een kleur, van een lichte schakering boven in het ei – die wordt gebruikt voor de basislagen en de afwerking – tot de donkere schakering onder in het ei, waarmee ik details schilder en geleidelijk een vorm kan opbouwen.

Marszwart

Als deze kleur onvermengd wordt gebruikt, kan hij wat vlak overkomen. Vervang hem in dat geval met een mengsel van Paynesgrijs en gebrande omber.

Paynesgrijs

Een kleur die ik veel gebruik. Sterk verdund breng ik er donkere tinten op witte veren mee aan. Gemengd met gebrande omber, ontstaat een veelzijdig zwart.

Koel grijs

Gebruikt in combinatie met Paynesgrijs zorgt deze kleur voor realistische tinten voor de snavel en klauwen van veel vogels.

Warm grijs

Warm grijs kan een vervanging zijn voor het levendige bruin in mijn palet; het levert een gedempter resultaat op.

Opaak wit

Een sterk wit met een prima dekking, geschikt voor het schilderen van details op een donkere ondergrond.

Titaanwit

Dit is een doorzichtiger wit dat kan worden gebruikt om een lichter mengsel met andere kleuren te maken. Ik gebruik het vaak.

Ongebleekt titaan

Dit kan op dezelfde manier worden gebruikt als titaanwit, maar het geeft een mengsel een warmere schakering.

Portretroze

Dit is een natuurlijker 'roze' dan de andere in mijn palet. Het kwam goed van pas bij het schilderen van de hop op blz. 128.

Gebrande omber

Een rijk, natuurlijk bruin. Gebruik het spaarzaam of meng het met Paynesgrijs om levendig rood te temperen.

Naturel omber

Soms ongemengd gebruikt, ook wel gemengd met groen voor een natuurlijker schakering, zoals bij de specht op blz. 104.

Gebrande sienna

Een warm bruin dat veel kan worden gebruikt, zowel ongemengd als in combinatie met andere kleuren.

Naturel sienna

Een veelzijdig geelbruin pigment dat gemengd met een beetje levendig groen een natuurlijker schakering krijgt.

Gele oker

Ik gebruik dit soms in plaats van gebrande sienna om een koelere schakering te krijgen.

Cadmiumgeel donker

Een sterk levendig geel. Heel geschikt voor de snavel van de papegaaiduikers op blz. 68.

Cadmiumgeel middel

Dit is een zachter geel dan andere gelen en kan daarom goed worden gemengd met andere kleuren zonder te overheersen.

Citroengeel

Een goede kleur voor vogels die een lichter geel rond de snavel en de kop hebben, zoals de steenarend op blz. 40.

Ultramarijn

Dit is een warm blauw en indien spaarzaam gebruikt, goed om een grijs mengsel een beetje kleur te geven.

Kobaltblauw

Deze kleur blauw gebruik ik heel veel. Sterk verdund werkt hij goed voor een lucht op de achtergrond.

Ceruleumblauw

Een felle blauwe die zeker opvalt in een compositie. Zie bijvoorbeeld de ijsvogel op blz. 36.

Gebrande karmijn

Een sterke kleur die ik zelden, en dan heel spaarzaam, gebruik. Ik heb hem aangebracht op de vleugel van de Kieviet op blz. 132.

Kraplak

Gemengd met gebrande sienna en gebrande omber levert dit sterke rood een prachtig, warm kastanjebruin op.

Cadmiumrood middel

Een helder levendig rood dat goed ongemengd kan worden gebruikt. Ik gebruik het veel.

Cadmiumrood licht

Ik gebruik dit soms in kleurmengsels in plaats van cadmiumrood.

Cadmiumoranje

Een prachtige gouden kleur die heel geschikt is om gebrande omber en gebrande sienna een beetje gloed te geven.

Hookersgroen

Ik gebruik deze kleur regelmatig ongemengd, maar nog vaker samen met andere kleuren.

Phtalagroen

Om het heldere blauw van de ijsvogel op blz. 36 een vleugje groen te geven, gebruikte ik deze kleur.

Chroomoxidegroen

Een minder krachtig groen dan Hookersgroen. Een goede basis voor een mooi natuurlijk groen.

Limoengroen

Het levendige karakter van deze kleur maakte hem heel geschikt om hooglichten aan te brengen in het mos op blz. 48.

Basistechnieken

De volgende basistechnieken gebruikte ik voor alle projecten in dit boek. Om te laten zien hoe het proces van de schets tot het aanbrengen van de verf verloopt, neem ik opnieuw de kievieten als onderwerp.

Overtrekken

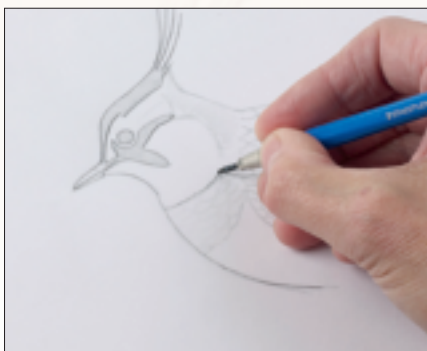
De eerste tekening maak ik altijd op een apart vel tekenpapier. Vervolgens trek ik de tekening over en breng alle contouren (en alle details die ik wil behouden) over op het aquarelpapier. Omdat ik verbeteringen en wijzigingen alleen in de originele tekening aanbreng, blijft het oppervlak van het aquarelpapier helemaal schoon.

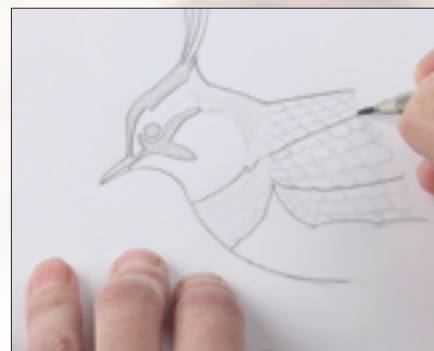
De bovenstaande foto diende als voorbeeld voor de basistechnieken op de volgende bladzijden.

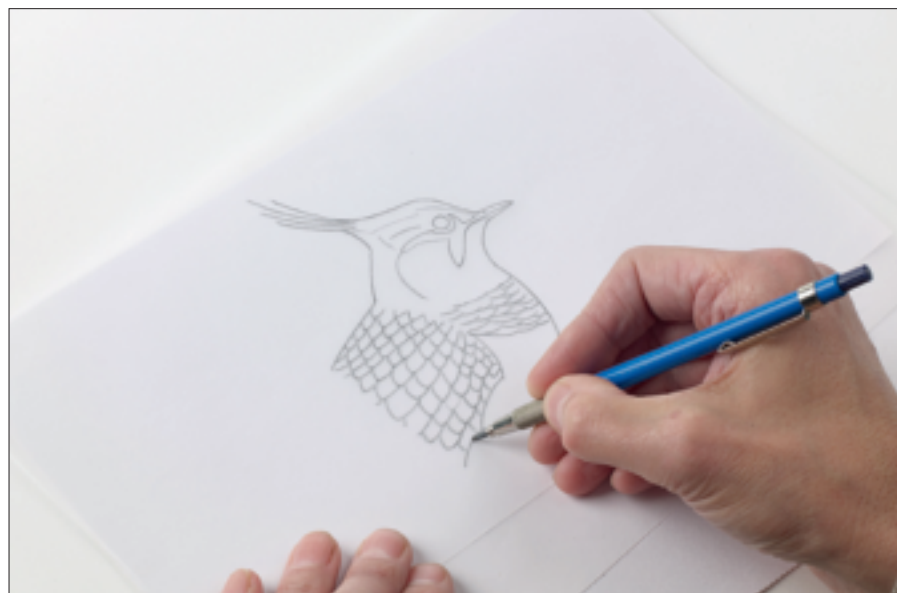
1 Leg een vel calqueerpapier over de tekening.

2 Trek met een HB-vulpotlood zorgvuldig alle lijnen over. Een beetje druk op het potlood zorgt voor duidelijke contouren.

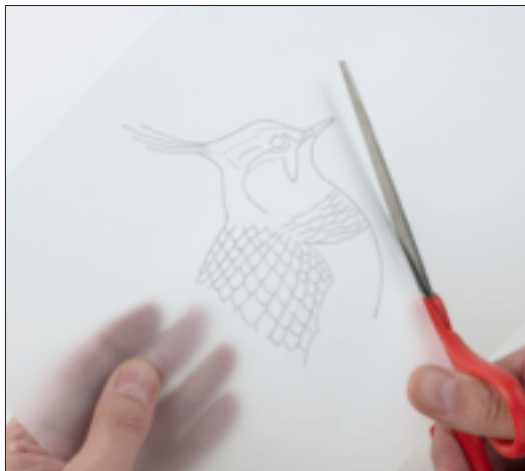
3 Let goed op dat je alle lijnen overtrekt, inclusief details op de veren. Het is niet nodig om schaduwen van de originele tekeningen over te nemen.

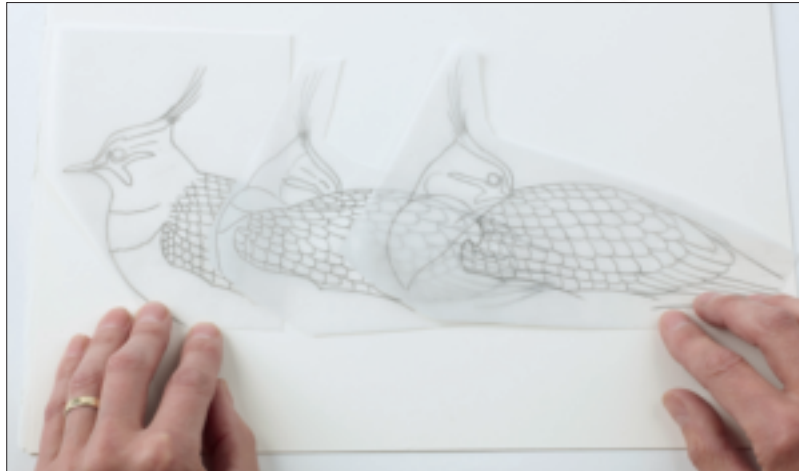
4 Draai het calqueerpapier om, leg het op een vel kladpapier en trek met een 2B- of F-vulpotlood opnieuw alle lijnen over zodat ze nu ook op de andere kant van het calqueerpapier staan. Gooi het kladpapier weg. Nu ben je klaar om de tekening over te brengen op de ondergrond die je voor je schildering gebruikt (zie blz. 20).

Overgetrokken tekeningen combineren

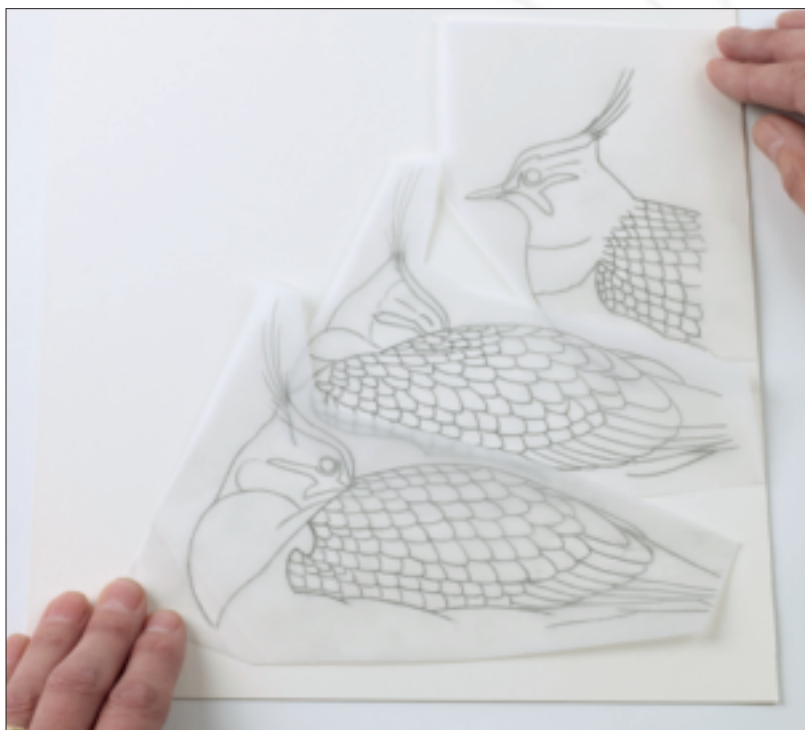
Voor het indelen van een compositie kun je de verschillende vogels afzonderlijk tekenen en overtrekken. Ik probeer verschillende schikkingen uit door de overgetrokken tekeningen op het calqueerpapier net zo lang heen en weer te schuiven op het aquarelpapier tot de compositie naar mijn zin is. Om te voorkomen dat verschillende lagen calqueerpapier details verhullen, knip ik het papier rond de tekening weg.

1 Als je met verschillende overgetrokken tekeningen een compositie wilt maken, kunnen door de verschillende lagen calqueerpapier details slecht zichtbaar worden en kan het lastig zijn om te zien waar je mee bezig bent. Knip de tekening uit het calqueerpapier en zorg daarbij voor een ruime marge.

2 Leg aan de hand van de schetsjes die je eerder tekende de uitgeknipte tekeningen op het aquarelpapier en schuif ze rond om verschillende composities te proberen.

3 Doordat je de vogels op aparte velletjes papier hebt, kun je naar hartenlust schuiven, net zo lang tot je de perfecte compositie hebt gevonden en verder kunt met het overbrengen op de uiteindelijke ondergrond.

Tip

Deze techniek kan in plaats van of als aanvulling op de kleine schetsen die je maakt worden gebruikt (zie blz. 17).

Kenmerken van vogels

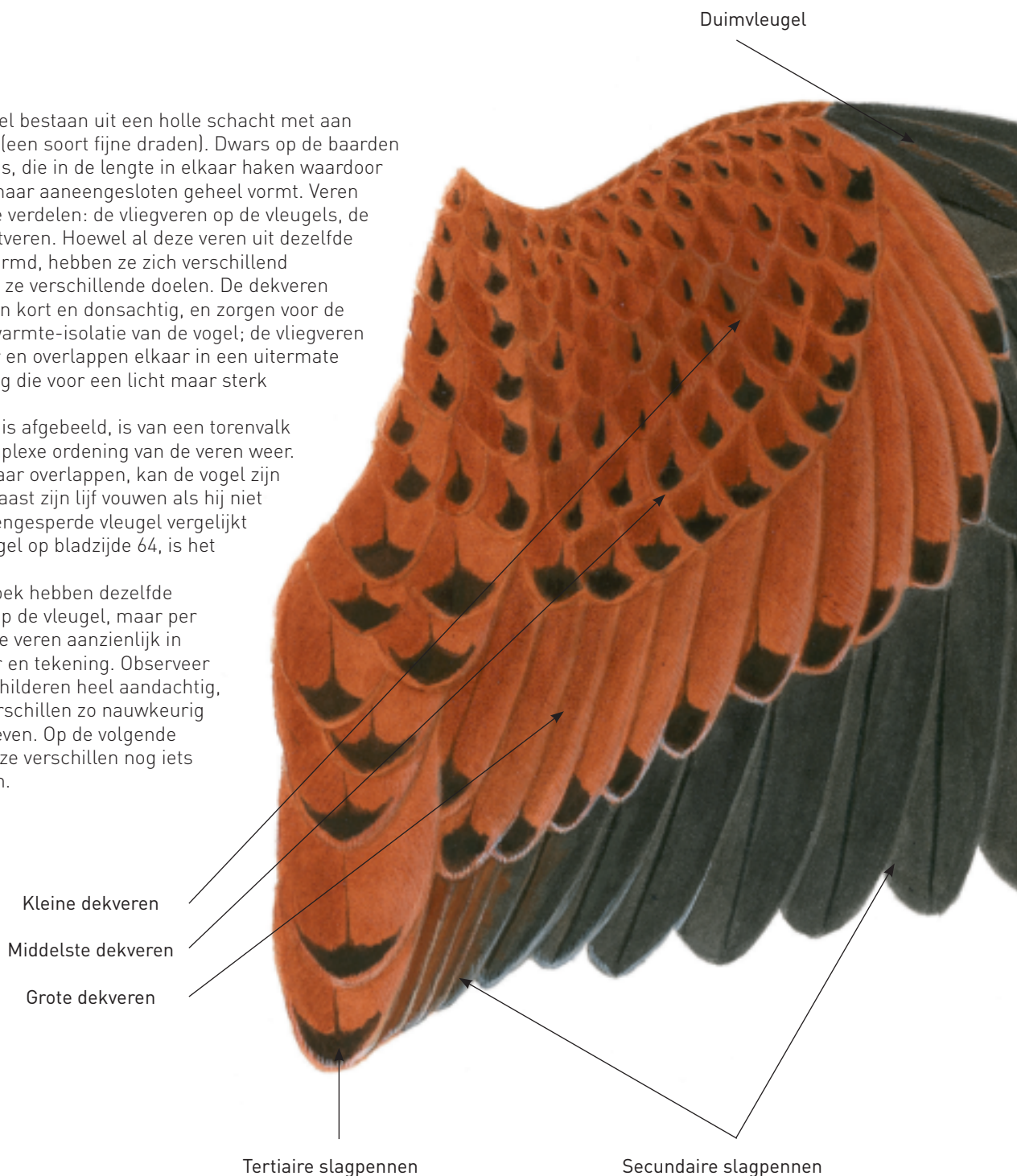
Op de volgende bladzijden komen de belangrijkste kenmerken van vogels aan bod; dat zijn hun veren, ogen, snavels en bekken, poten en klauwen. De kenmerken tussen de soorten onderling kunnen enorm verschillen. Vanwege de beperkte ruimte kan ik echter lang niet alle kenmerken van alle verschillende vogelsoorten beschrijven en moet ik me beperken tot een kleine selectie.

Veren

De veren van een vogel bestaan uit een holle schacht met aan weerszijden baarden (een soort fijne draden). Dwars op de baarden staan de fijne baardjes, die in de lengte in elkaar haken waardoor de veer een flexibel maar aaneengesloten geheel vormt. Veren zijn in drie groepen te verdelen: de vliegveren op de vleugels, de dekveren en de staartveren. Hoewel al deze veren uit dezelfde bouwstoffen zijn gevormd, hebben ze zich verschillend ontwikkeld en dienen ze verschillende doelen. De dekveren zijn over het algemeen kort en donsachtig, en zorgen voor de stroomlijning en de warmte-isolatie van de vogel; de vliegveren zijn langer en sterker en overlappen elkaar in een uitermate ingewikkelde ordening die voor een licht maar sterk vliegoppervlak zorgt.

De vleugel die hier is afgebeeld, is van een torenvalk en geeft goed de complexe ordening van de veren weer. Doordat de veren elkaar overlappen, kan de vogel zijn vleugels ook netjes naast zijn lijf vouwen als hij niet vliegt. Als je deze opengesperde vleugel vergelijkt met de gesloten vleugel op bladzijde 64, is het verschil goed te zien.

Alle vogels in dit boek hebben dezelfde schikking van veren op de vleugel, maar per vogelsoort variëren de veren aanzienlijk in afmeting, vorm, kleur en tekening. Observeer de vogel die je wilt schilderen heel aandachtig, zodat je mogelijke verschillen zo nauwkeurig mogelijk kunt weergeven. Op de volgende bladzijden worden deze verschillen nog iets uitvoeriger besproken.

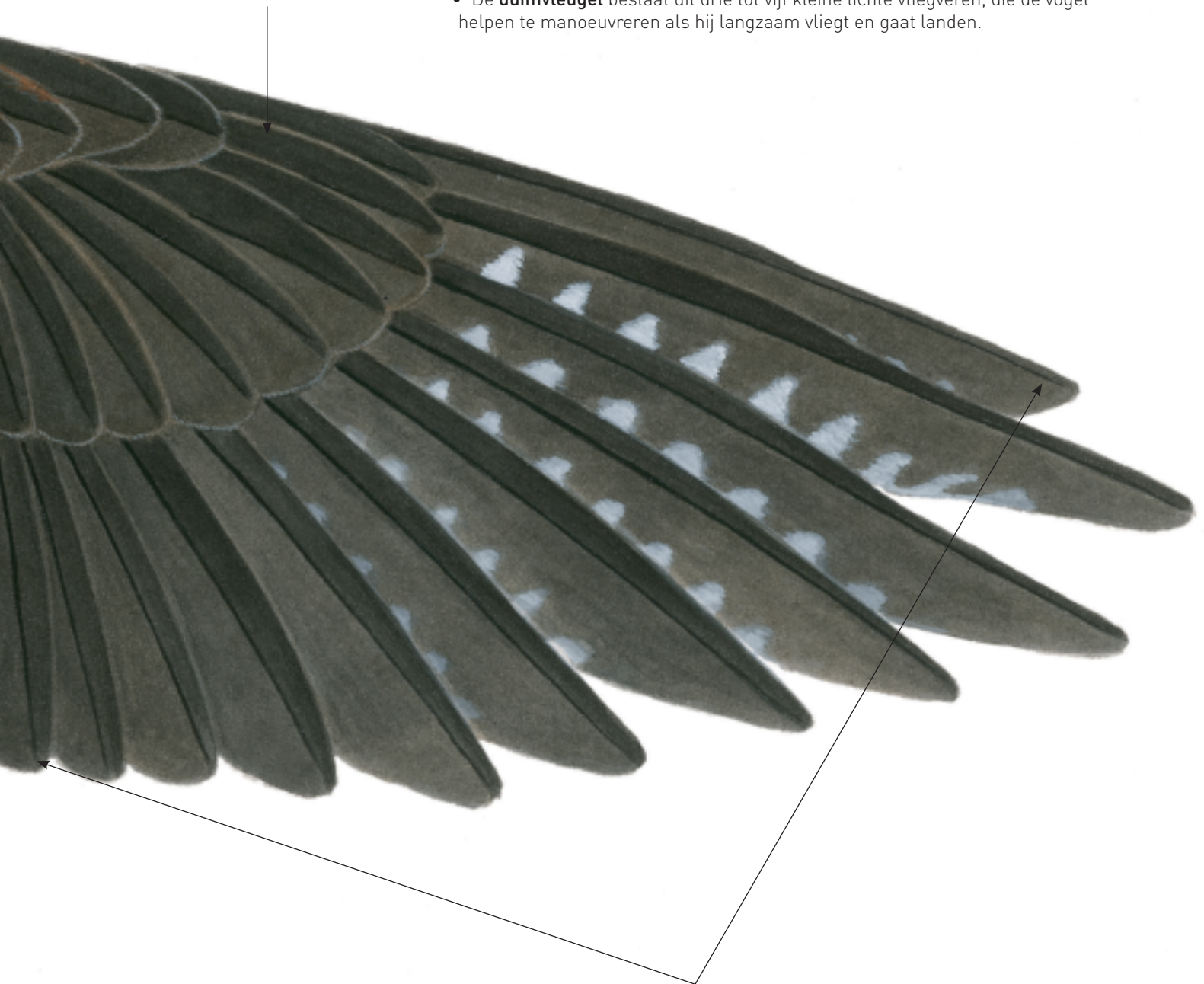

De vleugel

De veren op de vleugel zijn verdeeld in grote vliegveren en dekveren.

- **Primaire veren** (buitenste veren) zijn sterk en buigzaam. De schacht bevindt zich vlak langs de buitenkant van de veer. Er ontstaat daardoor een lichte kromming (de vleugelbocht) in het oppervlak, die helpt om de lucht op te tillen terwijl hij over de veer strijkt. Primaire veren zorgen voor veel kracht en variëren in lengte en vorm al naargelang hun plek op de vleugel.
- **Secundaire veren** zijn veren die zich dicht bij het lijf bevinden. Ze zijn doorgaans korter en meer gelijk wat afmeting en vorm betreft dan de lange primaire veren. De schacht van deze veren ligt ook meer in het midden van de veer.
- **Dekveren** zijn groepjes kleinere veren die de basis van de grotere veren bedekken. Ze worden steeds kleiner naarmate ze dicht bij de vleugelbocht komen om het oppervlak van de vleugel zo glad mogelijk te houden.
- De **duimvleugel** bestaat uit drie tot vijf kleine lichte vliegveren, die de vogel helpen te manoeuvreren als hij langzaam vliegt en gaat landen.

Primaire dekveren

Hoofdslaggennen

Alcedo atthis

Ijsvogel

De ijsvogel wordt vaak genoemd als je mensen naar hun favoriete vogelsoort vraagt en eerlijk gezegd behoort ik ook tot die mensen. De ijsvogel is een van de kleurrijkste Europese vogels en het is jammer dat niet veel mensen hem echt zien.

Vanuit een artistiek oogpunt is het een fantastische vogel om te schilderen. Zijn kleuren, vorm, proporties en de tekening van de veren hebben mij er vaak toe verleid hem te schilderen en daarom moest ik hem wel in dit boek opnemen.

Ik heb ervoor gekozen de vogel af te beelden terwijl hij op een lisdodde zit, waardoor ik de prachtige schakeringen van de gebrande sienna op de borst van de vogel in de plant kan laten terugkomen. Zo ontstaat er een verband tussen deze twee elementen dat voor een mooie compositie zorgt.

Je hebt nodig

Papier HP-aquarelpapier, 640 g/m², extra wit

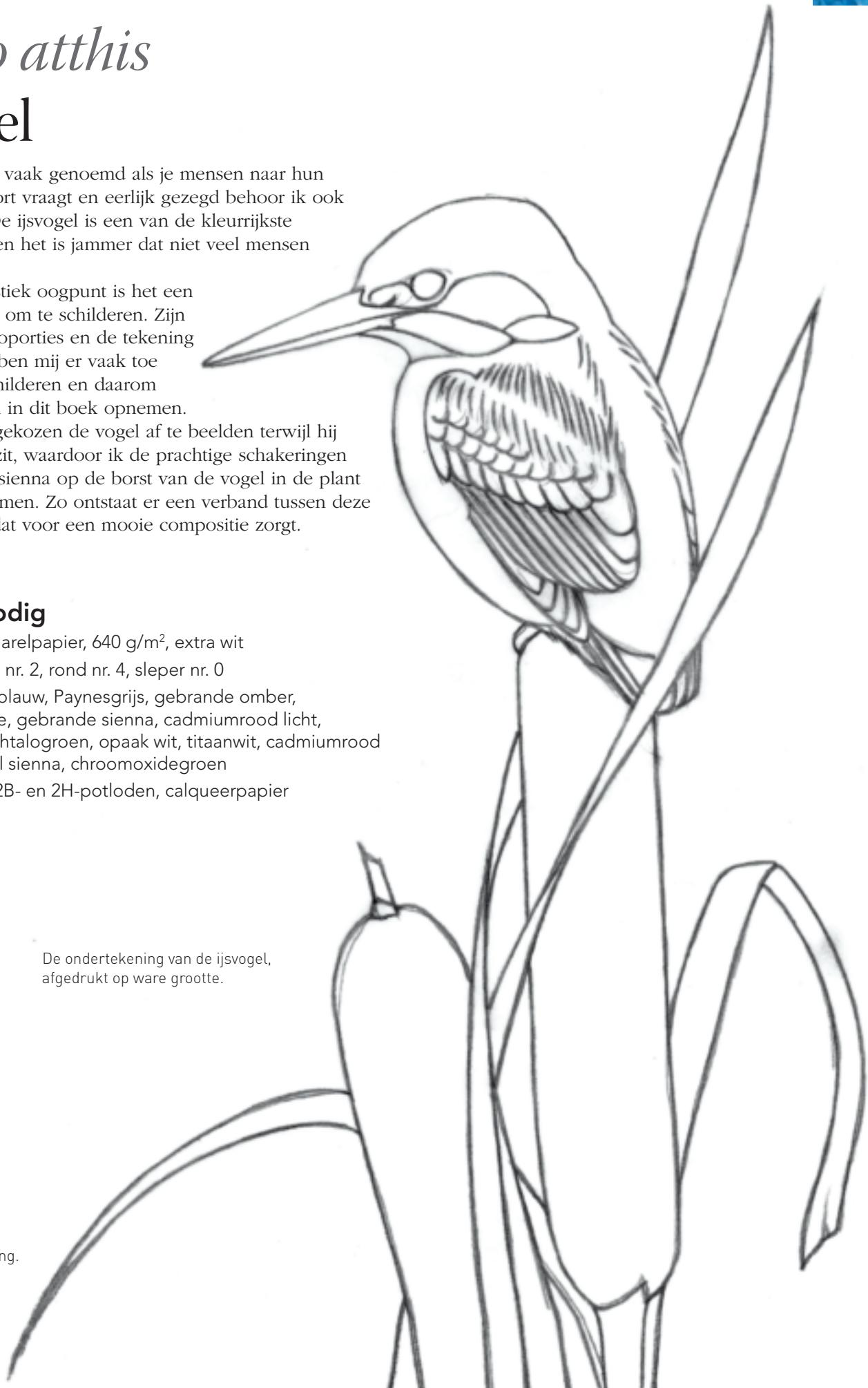
Penselen rond nr. 2, rond nr. 4, sleper nr. 0

Verf ceruleumblauw, Paynesgrijs, gebrande omber, cadmiumoranje, gebrande sienna, cadmiumrood licht, kobaltblauw, phtalogroen, opaak wit, titaanwit, cadmiumrood middel, naturel sienna, chroomoxidegroen

En verder F-, 2B- en 2H-potloden, calqueerpapier

De ondertekening van de ijsvogel, afgedrukt op ware grootte.

Vorige bladzijde:
de voltooide schildering.

De ijsvogel schilderen

Kleurmengsels

A	Ceruleumblauw
B	Paynesgrijs en gebrande omber
C	Cadmiumoranje, gebrande sienna en een vleugje cadmiumrood licht
D	Kobaltblauw, Paynesgrijs en een vleugje phtalagroen
E	Opaak wit
F	Ceruleumblauw en titaanwit
G	Cadmiumoranje en titaanwit
H	Paynesgrijs
I	Cadmiumrood middel
J	Gebrande omber
K	Naturel sienna en gebrande sienna
L	Naturel sienna
M	Chroomoxidegroen en cadmiumoranje

Vorbereiding

1 Trek met een F- en 2B-potlood en het calqueerpapier de ondertekening op bladzijde 37 over op het aquarelpapier. Trek met een 2H-potlood zorgvuldig alle lijnen nog een keer na.

Basislaag

2 Breng voor de hele schildering de basislagen aan. Gebruik voor de kleinere delen als het oog en de snavel een rond penseel nr. 2 en voor de overige gedeelten een rond penseel nr. 4 of nr. 6.

Details

3 Begin met het opbouwen van de schakeringen door met een rond penseel nr. 2 of een sleper details over de basislaag aan te brengen. Kijk bij de werkwijze op de volgende bladzijde of je hiervoor de basiskleur of een ander mengsel gebruikt.

4 Breng meerdere laagjes aan om de kleur van de donkerder delen geleidelijk te verdiepen.

5 Breng de details op de lisdodde aan met soortgelijke lijnen als die van de vogel.

6 Gebruik voor de details op de lisdodde een oud rond penseel nr. 4 (zie onder) en breng voor een realistische afwerking de kleur met de stippeltechniek op het papier aan.

Afwerking

7 Breng met een rond penseel nr. 2 een laagje van mengsel J aan om de donkere tonen op de oranje borstveren en de oranje vlek op de wang te schilderen.

8 Breng met de sleper voorzichtig een laagje van mengsel E aan op de snavel, de kruin, de hooglichten in het oog, de lichte vlekjes op de bovenzvleugel en de lichte randjes van de vijf uitstekende hoofdslagpennen. Breng als deze veren zijn opgedroogd met een rond penseel nr. 2 mengsel A over de witte laag aan.

9 Geef met de sleper en mengsel B de contouren van de secundaire slagpennen aan. Schilder hiermee ook de donkere strepen op de drie tertiaire slagpennen.

10 Voeg een klein beetje van mengsel E aan mengsel C toe en schilder voorzichtig met de sleper de fijne borstveren die de vleugelbocht overlappen.

11 Breng een licht laagje van mengsel B aan op de donkere delen van de lisdodde en de bladeren.

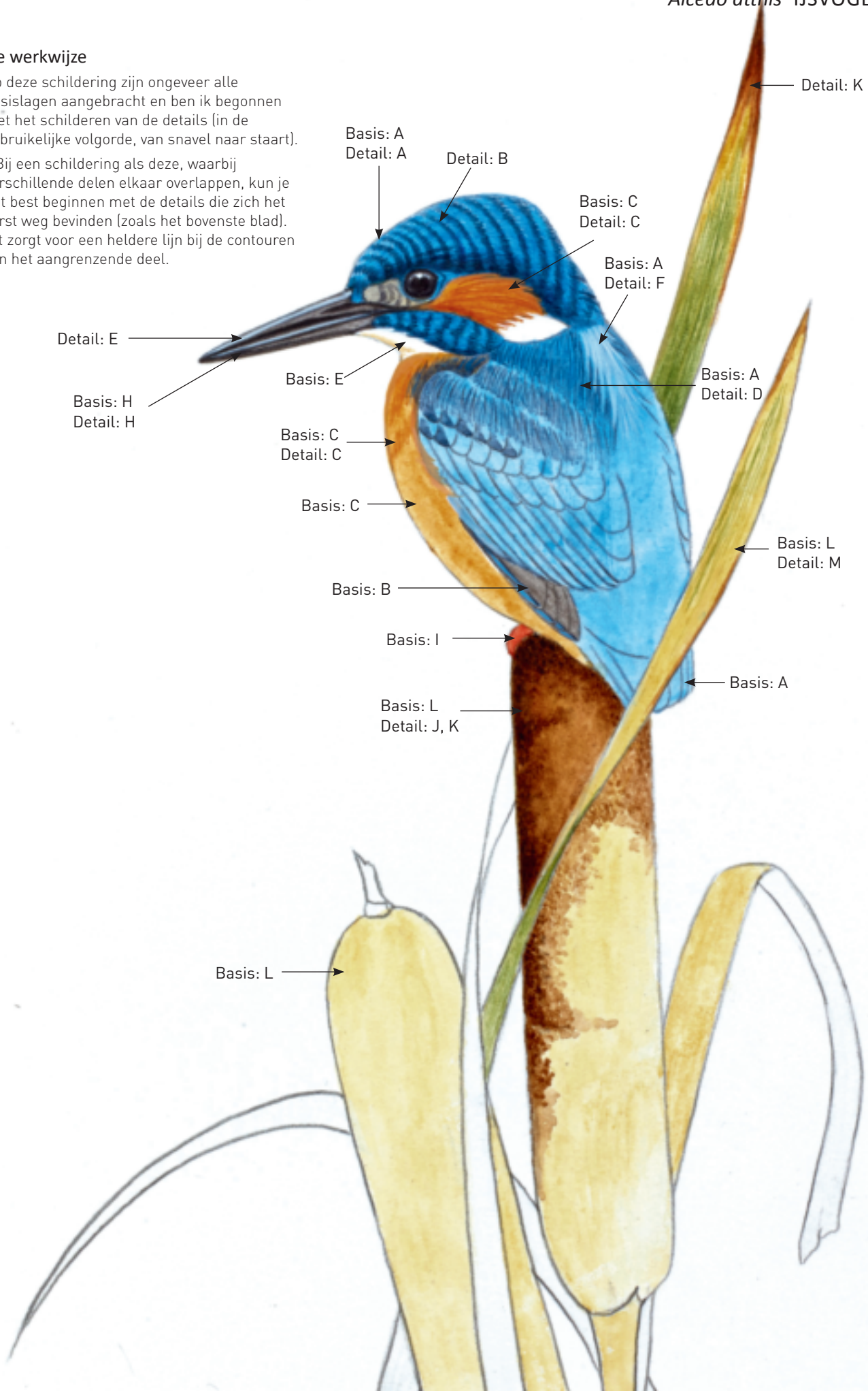

Stippel met een oud penseel nr. 4 de verf op de lisdodde. Houd het penseel iets rechter op dan gebruikelijk om kleine dotjes verf aan te kunnen brengen. Hiervoor is een ouder penseel heel geschikt omdat de punt daarvan iets ronder is.

De werkwijze

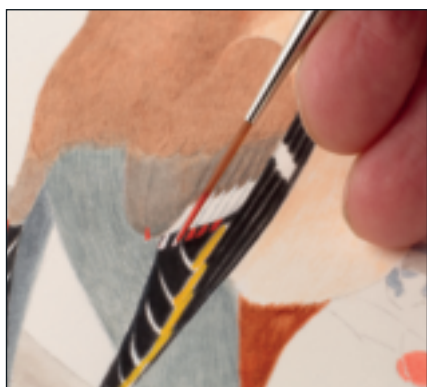
Op deze schildering zijn ongeveer alle basislagen aangebracht en ben ik begonnen met het schilderen van de details (in de gebruikelijke volgorde, van snavel naar staart).

Bij een schildering als deze, waarbij verschillende delen elkaar overlappen, kun je het best beginnen met de details die zich het verst weg bevinden (zoals het bovenste blad). Dit zorgt voor een heldere lijn bij de contouren van het aangrenzende deel.

Vogels fascineren door hun kleuren en bewegingen. Met de stap-voor-stap uitleg in dit boek kan iedereen een mooi vogelportret op papier zetten. Je kunt een lijntekening overtrekken of zelf vogels (na) tekenen met de instructies die overzichtelijk staan beschreven: hoe teken je veren, ogen, snavel en poten van de meest kenmerkende details van vogels? Bij elk portret staat een kleurenpalet om de juiste kleur acrylverf toe te passen. Een overzichtelijk en stapsgewijs instructieboek voor beginners en gevorderden om gevleugelde kunst te maken!

- **Bijna 30 vogels in beeld: van roof- tot water- en zangvogels die voorkomen over de hele wereld**
- **Stap voor stap tekenen**
- **Inclusief kleurenpalet om te schilderen met acrylverf**
- **Met veel aandacht voor details van de meest karakteristieke vogels**

**KOS
M•S**

NUR 476
Kosmos Uitgevers
Utrecht/Antwerpen

www.kosmosuitgevers.nl